

מעוֹת קוֹנוֹת. וכבר הקשו התוס' בע"ז (דף עא) דלר"י מציאה ומתנה במאי יקנה. ותירצו דבמקום דליכא מעוֹת מודה דמשיכה קונה, ועיי"ש שחילקו דדווקא במציאה ומתנה דבהיתרא אתא ליד"י וא"כ בגניבה וגזילה ליכא קנין דהא הוי איסורא, ע"כ סובר דיאוש לא קני. ואך ר"ל לטעמי' דמשיכה מה"ת וה"ה באיסור קני במשיכה ולכך סובר יאוש קונה עיי"ש.

ובתב הגאון ר' אברהם לופטביר זצ"ל בספרו זרע אברהם (סי' כ"ה ס"ק ב') דלפי"ז א"ש מה דמבואר בסוכה (ל' ע"א) אמר להו רב הונא להני אונכרי וכו' מ"ט סתם כותים גזלו ארעתא ופירש"י דגזלו ארעתא מישראל. ותמהו עליו דלאיזה צורך פירש כן, הא מרא דהאי שמעתתא הוא ר"ה, והוא ס"ל גזל עכו"ם אסור מה"ת בב"ק (דף קיג) ועיי' באחרונים וביחוד בכפות תמרים ונוב"י תנינא או"ח (סי' קלד) עיי' עליהם.

ול"הנ"ל א"ש, דהנה מבואר בבכורות (דף יג) דלר"י דסובר בישראל מעוֹת עכו"ם במשיכה, יומצא לנו דין חדש, דאפילו לרבי יוחנן דס"ל חיובי' דגנב בין לפני יאוש ובין לאחר יאוש ומשום דהגנב לא קני ביאוש זה רק בגנב ישראל אבל לא בגנב עכו"ם. וכן בגונב מן העכו"ם יהי' קונה ביאוש דבין עכו"ם מישראל ובין ישראל מעכו"ם הא קונה במשיכה וה"ה ביאוש כנ"ל.

ומאד מיושב דברי רש"י הנז' בסוכה, דבגמ' הא קאמר דלגזייהו אינהו, ופירש"י דסבר יאוש כדי לא קני. וזה רק בגזל מישראל אבל מעכו"ם הא קני ביאוש, ולכך פירש"י דגזלו ארעתא מישראל נינהו ומישראל לא קני ביאוש, דישראל מישראל לא קני ביאוש מיושב דברי רש"י לנכון.

שוב ראיתי בשעה"מ ה' גזילה שהביא דברי השלטי גבורים שדעתו דיאוש קונה מעכו"ם, ומיישב בזה ג"כ דברי רש"י עיי"ש, אבל לא נתן שום טעם לזה, ולפמ"ש מתחורין הדברים כשמלה ומלתא בטעמא לשבח ואכמ"ל.

★★

בגמ': הצנועין מניחין את המעות וכו'.

ופירש רש"י, 'הצנועים מניחין כו', בני אדם חסידים שרוצין לסלק ידי כל אדם מן העבירה וכו'.

כותב הגאון רבי שלמה וולבה (עלי שור חלק א, עמ' שלז-ח), 'אי אפשר ואסור להישאר באפס מעשה, מתוך

הגירסה היא 'מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו', ורק כאן רש"י תיקן וגרס מה ביתו שלו אף כל שלו.

בתשובתו מקדים לבאר, שהדרשה מצד עצמה מחוסרת הבנה אם נגרס מה ביתו שלו אף כל שלו, וכי מאיזה טעם ידעינן יותר שביתו שלו משאר חפצים, ואי דרשינן מוא"ו דביתו, היה צריך לומר בפשיטות 'ביתו שלו', דבשלמא אי גרסינן מה ביתו ברשותו, ניחא שפיר כי הבית הוא תמיד ברשותו דאי אפשר לעקרו מרשות הבעלים כמטלטלין, אבל מה ביתו שלו אין לו פירוש כלל.

ואכן נדחק להגיה הגמרא, משום דמדובר בדבר שאינו שלו ולא מדבר שאינו ברשותו, אמנם אם נעיין בכל המקומות שמוכח בגמרא דרשה זו, נמצא דברובא דרובא מהם אין מדובר כלל במקדיש דבר שאינו ברשותו, אלא במקדיש דבר שאינו שלו ואי אפשר לשבח כל המקומות.

ומשום כך כתב, דאין למחוק גירסת הספרים, חז"ל למדו מקרא דאיש כי יקדיש את ביתו שתי דרשות, חדא, דאין אדם מקדיש דבר שאין שלו, וזה ילפינן מוא"ו דביתו, דהוי ליה למכתב בית בלא ו', ועוד מדנקט קרא דוקא בית ולא דבר המיטלטל, יש לדרוש דאין אדם מקדיש דבר שאינו ברשותו, דמה ביתו ברשותו אף כל ברשותו.

לפי זה יבואר, דדינו של רבי יוחנן גזל ולא נתיאשו הבעלים שניהם אין יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו, ילפינן ממלת 'ביתו' דקרא, והני תרי דרשות איידי דממלה חדא ילפינן להו, בהדי הדדי איתמרי בבי מדרשא, ולדרשה דאינו שלו אין אנו צריכין להוסיף על הקרא שום דבר רק להטעים וא"ו דביתו, ואם יאמר הדורש איש כי יקדיש את ביתו אמר רחמנא, יבין כל שומע שאין אדם יכול להקדיש אלא אם כן הוא שלו, אך לדרשה דברשותו צריך להוסיף מה מצינו דמה ביתו ברשותו אף כל ברשותו, ואם כן במאמר 'איש כי יקדיש את ביתו אמר רחמנא, מה ביתו ברשותו וכו'', נכללות ב' דרשות דחז"ל, ובגמרא אגב שיטפא נקטו בכל מקום את שתי הדרשות כמו שנאמרו בבית המדרש, ואף על גב שאין צריכא אלא חדא מינייהו.

★★

בגמ': מכ"ל דסבר ר' יוחנן לפני יאוש חייב וכו'.

בקצוה"ח (סי' ששא) כתב לבאר טעמו של ר' יוחנן דס"ל כאן דיאוש כדי לא קני, דלשיטתו אזל דס"ל